

אוניברסיטת בר אילן
החוג למדעי המדינה

תאגידיים וחברות עירוניות בשלטון המקומי
ד"ר דויד שוורץ

מס' הקורס: 71-897-30

שעות קבלה: יום רביעי משעה 13.00 – 14.00.
מס' חדר: המחלקה למדעי המדינה בנין 213 (בנין מכסיקו), קומה שלישית, בתיאום עם המרצה
דואר אלקטרוני: dvd99@zahav.net.il

מטרת הקורס: הכרת התאגידיים והחברות העירוניות בשלטון המקומי, המהווים גורמי מינוף לפעילות הכלכלית של הרשויות המקומיות. פעילות כלכלית במסגרת תאגידיית סבה סביב שלושה מוקדי כוח עיקריים: בעלי הפירמה, מנהליה, ונושיה. החברות העירוניות, הן חלק מהמנהל הציבורי, יחד עם זאת פועלות לפי מכשירים חוזיים, מנגנוני השוק, וקבוצות אינטרס הפועלות לעיתים תוך ניגודי אינטרסים.
דרישות הקורס: א. נוכחות מלאה והשתתפות פעילה בדיונים.
ב. הגשת עבודות/ תרגילים.
הרכב הציון: 20% עבודה מסכמת.
80% בחינת סוף הקורס.

ספרות מומלצת

• יחיאל בהט, חברות – החוק החדש והדין, מהד' שלישית (2001) (להלן: "בהט").
בספרית כלכלה E 346.066 בהט. חב (456142)

• מ' בן-חורין, שוק ההון וניירות הערך (1996).
E 332.6 בן-חור. שו (302753)

• יוסף גרוס, חוק החברות החדש, מהד' שנייה (1999) (להלן: "גרוס").
בספרית מדעי החברה מהד' 2003 שמור מדעי המדינה לפי גרו. חק (588291)
בספרית כלכלה שמור לפי גרו. חק (441151)

דור י., (2004) מחקר בנושא החברות העירוניות-דו"ח מסכם, י-ם: משרד הפנים
אין

דור י., (2004) איגודי ערים בישראל-דו"ח מסכם, י-ם: משרד הפנים
אין

חוק החברות התשנ"ט-1999,
במאגרי ספרית משפטים או בספרית כלכלה E 346.066 ישר. חק (456141)

כהן מ., דלומי (2004) ר., דיני תאגידיים וני"ע, דיני פשיטת רגל, ב"ב: מחשבות, משפטים.
בספרית כלכלה שמור לפי ישראל: דיני תאגידיים וניירות ערך

• סוארי י., ברקת מ., גבעולי ד., היבטים בחלוקת דיבידנד לאור חוק החברות החדש (1999).
בספרית כלכלה שמור לפי סוא. חב (454932)

סולומון ד., (1992) חברות עירוניות י-ם, משרד הפנים.
אין

• ידידיה שטרן, רכישת חברות (ירושלים, 1996).
בספרית משפטים 37.3 שטר (שמור) (301464)

• Paul L. Davies, Introduction to Company Law (Oxford: Clarendon 2002)
אין

נושאי הקורס:

1. חברות עירוניות
- א. חברות עירוניות ואסטרטגיה של פיתוח עירוני
- ב. הבסיס המשפטי של חברה עירונית
- ג. פיקוח וביקורת על חברה עירונית

ספרות

סולומון ד., חברות עירוניות י-ם, משרד הפנים. עמ': 17-75
אין

דור י., מחקר בנושא החברות העירוניות-דו"ח מסכם, י-ם: משרד הפנים. עמ': 7-46.
אין

2. איגודי ערים

- א. מהותם של איגודי ערים
- ב. סוגי איגודי ערים: ביוב, תברואה, איכות הסביבה, חינוך, וטירנריה, בריאות.
- ג. איגודי ערים כהסדר בין מוניציפלי.
- דור י., איגודי ערים בישראל-דו"ח מסכם, י-ם: משרד הפנים. עמ': 25-69.
אין

בן אליא נ., מסגרות אזוריות על מוניציפליות למתן שירותים בישראל, י-ם: מכון פלורסהיימר למחקרי מדיניות עמ': 22-45.

E 320.8 בן-אלי. מס (1113567)

3. עקרונות היסוד של דיני החברות

- א. עקרון האישיות המשפטית הנפרדת (I)
- ב. עקרון האחריות המוגבלת
- ג. הנהלה נפרדת מהבעלות
- ד. עקרון הפיקוח על-ידי בעלי המניות
- ה. עבירות המניות
- ו. חובת הפומביות וגילוי נאות
- ז. עקרון האישיות המשפטית הנפרדת (II) – כיצד חברה פועלת ויודעת?
- ח. תכלית החברה

חקיקה, פסיקה וספרות

* כל הפריטים המתייחסים לחוקים נמצאים במאגרי ספרית משפטים

- **חוק החברות**: סעיפים 1, 2, 4-6, 11, 35, 46-47, 48, 54, 57, 92, 120.
- **בהט**: פרקים 3-4, 6, 18.
- ע"א 127/63 אחוזת רחמים בחלקה 8 בגוש 6591 בע"מ נ' קריסטל, פ"ד יז 1939.
- ע"א 413/62 רוזנצווייג נ' מאפיית רוזנצווייג באבן-יהודה בע"מ, פ"ד טז 2548.

4. הקמת חברה

- א. זכות ההתאגדות וסיווג המשפטי
- ב. סוגי חברות ותאגידיים אחרים למשל תאגידיים עירוניים
- ג. ייזום חברות ודיני יזמות
- ד. מסמכי היסוד – תוכנם, מעמד המשפטי והסמכות לשנותם
- ה. מטרת החברה
- ו. אופיו החוזי של התקנון ואופן שינויו
- ז. שם החברה

חקיקה, פסיקה וספרות

- **חוק החברות**: סעיפים 7, 11, 12-14, 15-24, 25-31, 32.
- **בהט**: פרקים 7-13, 19.
- ע"א 468/89 קידרון נ' בורסת היהלומים הישראלית בע"מ פ"ד מה(5) 177.
- מימון החברה (א) – הון החברה

- ח. הון ומניות
ט. מהי מניה
י. סוגי מניות ושאלת השוויון
יא. שינויים בהון המניות
יב. הגדלת הון והקצאה של מניות חדשות שעלולה לפגוע בבעל מניות קיים
יג. דיבידנדים
יד. מניות הטבה
טו. ההון העצמי של החברה
חקיקה, פסיקה וספרות
- **חוק החברות**: סעיפים 33-34, 285-313.
  - **בהט**: פרק 14.
  - ד"ר 39/80 ברדיגו נ' ד.ג.ב. טקסטיל בע"מ, פ"ד לה(4) 197.
  - ע"א 70/92 כלל תעשיות בע"מ נ' לאומי פיא פ"ד מז(2) 329.
- חקיקה, פסיקה וספרות
- **חוק החברות**: סעיפים 1 (הגדרת איגרת חוב), 289.
  - **פקודת החברות**: סעיפים 169, 178, 179, 194 - 201.
  - תקנות החברות (אגרות, פרטי רישום וטפסים), תשמ"ט - 1989.
  - חוק המקרקעין (תיקון מספר 16), תשנ"ד - 1994.
  - חוק המשכון, תשכ"ז - 1967: סעיפים 1 - 6.
  - **בהט**: פרק 15.
  - ע"פ 173,174/75 מ"י נ' בן-ציון, פ"ד ל(1) 119.
  - ע"א 603/71 בנק לאומי לישראל נ' בנק ארץ ישראל בריטניה, פ"ד כו(2) 468.
5. גיוס הון מהציבור-הנפקה-בשלטון המקומי
- א. גיוס כספים בבורסה – יתרונות וחסרונות
ב. הצעת ניירות ערך לציבור
ג. חובת הגילוי הנאות בתשקיף
ד. האיסור על סחר על יסוד מידע פנים
חקיקה, פסיקה וספרות
- **חוק ניירות ערך**: סעיפים 1, 36-15, 52-א, י, 53-54.
  - **בהט**: פרק 16.
- גבולות האחריות המוגבלת – הרמת מסך
- ה. שיקולים כלכליים ועסקיים
ו. הרמת מסך בתביעות חוזיות
חקיקה, פסיקה וספרות
- **חוק החברות**: ס' 6, 11, 53-56.
  - **בהט**: פרק 5.
  - ת"א (ת"א) 737/89 ברנוביץ' נ' הרשות לניירות ערך, פ"מ תשנ"א(2) 89.
  - ע"א 5320/90 ברנוביץ' נ' הרשות לניירות ערך, פ"ד מו(2) 818.
6. הפרדה בין בעלות ושליטה
- א. מבנה החברה וחלוקת הסמכויות בה
ב. הדירקטוריון, המנכ"ל ונושאי המשרה
ג. חובת זהירות
ד. חובת אמונים
ה. נושא משרה שיש לו עניין אישי בעסקה
ו. שכר הדירקטורים
ז. ניצול הזדמנויות של החברה בידי דירקטור
ח. הפיקוח המופעל על-ידי הדירקטוריון, בעלי המניות, הרשות לניירות ערך, בית המשפט
חקיקה, פסיקה וספרות
- **פקודת החברות**: סעיפים 81, 96-א. - 96כג, 110-108, 215.

- **חוק החברות**: סעיפים 11, 46-52, 57-74, 59, 80-81, 92-107, 94-95, 119-121, 146-155, 160, 168-170, 114-118, 183-193, 239-249, 252-264, 286-284.
- תקנות ניירות ערך (הגבלות בענין ניגוד ענינים בין חברה רשומה לבין בעל שליטה בה), התשנ"ד – 1994
- **בהט**: פרקים 19-20.
- ע"א 817/89 קוסוי נ' בנק פויכטוונגר פ"ד לח(3) 253.
- ד"נ 29/84 קוסוי נ' בנק פויכטוונגר פ"ד לח(4) 505.
- ט. זכויות וחובות בעלי המניות
- י. קיפוח המיעוט
- יא. תביעה ייצוגית
- יב. תביעה נגזרת
- חקיקה, פסיקה וספרות
- **חוק החברות**: סעיפים 176-193, 194-218.
- **חוק ניירות ערך**: סעיפים 54-54א.
- **בהט**: פרקים 21-22.
- ע"א 667/76 גליקמן נ' ברקאי פ"ד לב(2) 281.
- ע"א 226/85 "שאשא" נ' בנק "אדנים" פ"ד מב(1) 114.
- 7. שינוי מבנה בחברות – הצעת רכש מיוחדת
- א. רכישה של דבוקת שליטה או שליטה
- ב. חובות נושאי משרה
- ג. הסכמת בעלי המניות
- ד. תוצאות רכישה אסורה
- ה. הגנה על בעלי מניות מעוט (מכירה כפויה)
- חקיקה, פסיקה וספרות
- חוק החברות: סעיפים 314-342.
- תקנות נ"ע (הצעת רכש) התשנ"ד-1994.
- בהט: פרק 23.
- 8. פירוק ושיקום חברות
- א. הליך הפירוק וביטול האישיות המשפטית
- ב. הפיקוח על הליך הפירוק
- ג. פירוק מרצון
- ד. פירוק על-ידי בית המשפט
- חקיקה, פסיקה וספרות
- **חוק החברות**: סעיפים 350-351, פקודת החברות: פרקים יא-יז.
- **בהט**: פרק 24.
- ע"א 577/74 בנק א"י בריטניה נ' היו"מ, פ"ד כט(2) 6.
- ע"א 171/76 שטיבל נ' שטיבל בע"מ, פ"ד לב(1) 510.